

**T.C.**  
**DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI**  
Siyaset Planlama Genel M¼d¼rl¼Đ¼

- 1 Aralık 2014

**Sayı** : 66625779-026.20-2014/7169955  
**Konu** : Yazılı Soru Önergesi/Rahmi AŐkın  
T¼reli/54137

**T¼RKİYE B¼Y¼K MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐINA**

**İlgi:** 03.11.2014 tarih ve 43452547-120.00-200452 sayılı yazıları.

İzmir Milletvekili Sayın Rahmi AŐkın T¼reli'nin İlgi'de kayıtlı 7/54137 sayılı yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arzederim.



Mevl¼t Çavuşoğlu  
Dışışleri Bakanı

Ek: 1



**T.C**  
**DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI**  
(66625779-026.20-2014/7169955 sayılı yazının ekidir)

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN RAHMİ AŐKIN TÖRELİ'NİN YÖNELTTİĞİ**  
**7/54137 SAYILI SORU ÖNERGESİNE YANIT**

**SORU:**

Çeşitli tarihlerde Balkan ölkelerinden Türkiye'ye göç etmek zorunda kalmıő olan soydaőlarımızın geride bıraktıkları taőınmaz malları üzerinde hak talep edememeleri çok ciddi bir sorundur. Bugüne kadar bu kiőilere veya onların mirasçılarına geride bıraktıkları taőınmaz mallar iade edilmediği gibi herhangi bir tazminat da ödenmemiő olup, mahkemelere müracaat etmiő olan vatandaşlarımız da hukuki bir netice alamamıőlardır.

Bu duruma verilecek en tipik örnek, Türkiye ile Bulgaristan arasında 18 Ekim 1925 tarihinde imzalanan Ankara Anlaőması ve akabinde ona bağlı olarak çıkarılan İkamet Sözlöşmesine dayalı olarak Bulgaristan'dan Türkiye'ye göç eden vatandaşlarımızın geride kalan taőınmaz malları üzerinde hak talep edememeleridir. Sözkonusu İkamet Sözlöşmesinde "Türkiye'den göç eden Bulgarlarla, Bulgaristan'dan göç eden Türkler iki yıl içinde mallarını serbestçe elden çıkarabilirler. Buna ilişkin düzenlemeler ikincil mevzuatta düzenlenir." hükmü yer almaktadır. Bununla birlikte, izleyen tarihlerde bu konuda çıkarılmış ikincil bir mevzuat olmaması nedeniyle Ankara Anlaőması ve ekindeki İkamet Sözlöşmesi hiçbir zaman uygulama imkânı bulamamıőtır.

Diğer taraftan, Bulgaristan'dan Türkiye'ye göç eden vatandaşlarımız tarafından Bulgaristan'da açılan davalar Bulgaristan mahkemelerinde reddedilmektedir. Bu duruma gerekçe olarak ise, sözkonusu anlaőmanın sadece imzalandığı tarihin öncesinden devralınan ve bu kapsamda özellikle 1912-1925 yılları arasını kapsayan mülkiyet sorunlarını düzenleyen bir anlaőma değil, imzalandığı tarihten sonraki göçleri de kapsayan bir anlaőma olması gösterilmektedir.

Diğer taraftan, Bulgaristan hükümeti, sözkonusu anlaőmaya dayanarak ve Bulgar göçmenlerin varisleri adına, 1912-1913 Balkan Savaşları sırasında ölkemizden Bulgaristan'a göç eden Bulgarların geride bıraktıkları taőınmaz mallar için Türkiye'den 10 milyar Dolar tazminat talep etmektedir. Bulgaristan'ın bu taleplerine karşılık olarak Türkiye 1878 yılından itibaren Bulgaristan'dan ölkemize göç etmiő olan soydaőlarımızın geride bıraktıkları taőınmazlar ile ilgili olarak Bulgaristan'dan herhangi bir tazminat talep etmemektedir.

Bu bilgilerin iőığında;

1. Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanlığı olarak Ankara Antlaőmasına ve buna bağlı olarak çıkarılan İkamet Sözlöşmesine ilişkin hukuki görüşünüz nedir?
2. Uygulama alanı bulacağı tarihleri açık olarak belirtilmeyen ve fiiliyatta hiçbir zaman uygulanma imkânı bulamayan bir anlaőma gerekçe gösterilerek mülkiyet hakları reddedilen vatandaşlarımızın sorunlarının çözümüne yönelik olarak Bakanlığınızca bugüne kadar yapılmıő olan bir çalıőma var mıdır?
3. Bulgaristan'daki mallarını alamayan ve mahkemelerde açılan davaları reddedilen vatandaşlarımızın bu malları alabilmelerine yönelik olarak Bulgaristan Hükümeti nezdinde herhangi bir çalıőma yürütüyor musunuz?
4. Sözkonusu mülkiyet haklarına dayalı olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde açmıő oldukları davaları usulden veya esastan reddedilen vatandaşlarımız için Bakanlığınızca yapılan bir çalıőma var mıdır?

**T.C**  
**DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI**  
(66625779-026.20-2014/7169955 sayılı yazının ekidir)

**YANIT:**

Bulgaristan'dan  lkemize yönelik kitlesel g  ler konusundaki en önemli belgelerden biri, soru önergesinde de atıf yapılan ve Ankara AntlaŐması olarak bilinen Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Krallığı Arasındaki 18 Ekim 1925 tarihli Dostluk AntlaŐması ve ekinde yeralan Protokol ile  kamet Mukavelenamesidir. Bahsekonu Dostluk AntlaŐması ile  kamet Mukavelenamesi 30 Mayıs 1926 tarih ve 874 sayılı Kanunla onaylanmıŐtır.

Ankara AntlaŐması'nın aynı tarihli Ek Protokolü'n n C bendi, " stanbul Őehri müstesna olmak üzere Türkiye Cumhuriyeti'nin Avrupa kıtasındaki arazisi ahalii asliyesinden olup da 18 Ekim 1912 tarihinden sonra iŐbu protokolün imzası tarihine kadar (1925) Bulgaristan'a hicret etmiŐ olan Bulgarlara ve Balkan harbini müteakip Osmanlı İmparatorluğu'ndan ayrılan arazi ahalii asliyesinden olup da 18 Ekim 1912 tarihinden iŐbu protokolün imzası tarihine kadar Türkiye'ye hicret etmiŐ olan Müslümanlara ait her nevi emvali gayrimenkule, arazisinde bulundukları devletler tarafından karŐılıklı iktisap edilmiŐ olacaktır." hükümünü amirdir.

Aynı tarihli "Türkiye ile Bulgaristan Beyninde M nakit  kamet Mukavelenamesi"nin 2'nci maddesinin 2'nci fıkrasında ise, "Muhacirler beraberlerinde emvali menkullerini ve hayvanlarını götürmek ve emvali gayrimenkullerini serbestçe tasfiye eylemek hakkını haiz olacaklardır, emvali gayrimenkullerini kati azimetlerinden evvel tasfiye etmek istememiŐ olanlar tarihi hicretlerinden itibaren iki sene mühlet zarfında bu tasfiyeyi yapmağa mecburdurlar." h k m  yer almaktadır.

Yukarıda maruz anlaŐma hükümleri çerçevesinde, Balkan SavaŐlarını müteakiben Osmanlı İmparatorluğu'ndan ayrılan topraklarda yaŐayan ve 1912-1925 yılları arasında  lkemize göç eden Müslümanlar ile  stanbul'un 1912 yılındaki belediye sınırları hariç olmak üzere, Türkiye'nin Avrupa kıtasında kalan topraklarından 1912-1925 yılları arasında Bulgaristan'a göç eden kiŐiler açısından emlak sorunu, hak iddiasına yer vermeyecek Őekilde nihai ve kesin olarak çözümlenmiŐtir.

Ankara AntlaŐması'nın kapsamı dıŐındaki dönemlerde Bulgaristan'dan  lkemize yönelik g  lerle ortaya çıkan emlak sorununun boyutlarının tespit edilmesi ve geride bırakılan gayrimenkullerle, bu gayrimenkullerin sahipleri veya sahiplerinin varisleri arasındaki iliŐkinin kayıt altına alınabilmesi amacıyla ilgili kurumlarımız ve sivil toplum örgütlerinin de katılımıyla yürütülmüŐ olan çalıŐmalara Bakanlığımca destek sağlanmıştır.

Bulgaristan Cumhurbaşkanı Georgi Parvanov'un 16-17 Aralık 2008 tarihleri arasında  lkemize yapmıŐ olduğu resmi ziyaret sırasında, konunun Dışışleri Bakanlıkları M steŐarları seviyesinde teŐkil edilen Ortak Komisyon'da ele alınması kararlaŐtırılmıştır. Ortak Komisyon bugüne kadar dört kez toplanmıŐ olup, emlak konuları, Komisyon bünyesindeki "Sosyal Güvenlik ve Emlak  alıŐma Grubu"nda ele alınmaktadır.

Vatandaşlarımız tarafından Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) diğer ülkeler aleyhine yapılan, Avrupa İnsan Hakları SözleŐmesi'nin 36. maddesi ve AİHM İçtüzüğü'nün 44. maddesi çerçevesinde müdahil olup olunmaması konusunun değerlendirilmesi amacıyla AİHM tarafından Hükümetimize iletilen baŐvuruların takibi Bakanlığım tarafından yürütülmektedir.

Bu çerçevede yapılan tetkikte, Bulgaristan'dan Türkiye'ye göç eden vatandaşlarımızın geride bıraktıkları taŐınmazlar bakımından AİHM'e yapılan ve müdahillik için Hükümetimize tebliğ edilen herhangi bir baŐvuru bulunmadığı tespit edilmiŐtir.